

той възприема опита на предшествениците, става звено в пренасянето на традицията и се подготвя да изпълни зададената му от общността социокултурна роля. Наблюденията сред музиканти в Сливенско (вж. по-подробно Рашкова 1989) очертават пътя на развитието и утвърждаването им в селищната общност и региона. След като получат познания като музиканти, инструменталистите навлизат активно в културните практики на своето селище. В обредността и в други културни ситуации се изявява спецификата в съответната фолклорна култура.

Свирачите в селищната култура (социално поведение)

Сведенията, получени чрез интервюта с музиканти, дават възможност да бъде реконструирана цикличността във функционирането на инструменталния музикален фолклор. В обредната и празничната селищна култура се открояват значими културни ситуации с участие на местните свирачи, които по силата на установената фолклорна нормативност са задължени да изпълняват своята културна роля. В изследвания район се очертават няколко най-важни ритуални и празнични изяви на инструменталистите: коледуване, маскарадни игри, сватби, седенки, хоро.

Коледуване

Теренните проучвания в тракийската музикалнофолклорна област показват, че участието на свирачи в коледарските ергенски групи не е повсеместна практика. За изследваните сливенски села обаче то е задължително. Всяка коледарска дружина е придружена от поне един музикант - кавалджия, гайдар, по-рядко гъдулар (с. Бял кладенец, с. Млекарево) или от инструментална група - гъдулка, гайда и кавал (с. Сокол). Използването на тъпан при коледарското обхождане на селата е било непознато, но с течение на времето е присъединен и този инструмент. Появата му се тълкува със стремежа към разнообразяване на събитието: *"Аз запловних - нямаше тъпани. Тъпан имаше подире с коледарите. Те много ги изкрасиха подире"* (1)².

Значимостта на музикантското присъствие в обряда се обяснява по следния начин: *"Ний отиваме по обичай, по-млади бяхме тогава"* (7); *"Без свирач става малко ей такава..., не е хубаво. Трябва да има свирач. Като няма свирач, пак ша ходят, ама става малко тъй по-неуважено"* (4). Двете цитирани изказвания всъщност въвеждат културната норма - безусловно поддържане на традицията и рес-